

PIONIER

Śląsk i Pomorze dają możliwość rozkwitu gospodarczego i dobrobytu Odrodzonej Polsce.

Rok II

Wrocław, niedziela 10, poniedziałek 11 lutego 1946 r.

Nr. 35 (139)

Odra łączy nas z morzem

Pozorne jest oddalenie Śląska od spraw morza i wybrzeża. Wystarczy rzut oka na mapę, aby ujrzeć widomy symbol łączności ziemi śląskiej z morzem — Odrę. Odra nie jest zresztą tylko symbolem, nie jest wyłącznie strumieniem wód, jest dla nas przede wszystkim strumieniem bargek, spływających ku morzu i ciągnących ku Śląskowi.

Jeśli mówimy o Śląsku, nie można zamykać się w partykularyzmie dolno-śląskim, należy rozszerzyć to pojęcie również na Śląsk Górny, trzeba mówić o całości geograficznej i gospodarczej, której na imię Wielki Śląsk.

Barki z węglem i rudą

Pierwszym ogniwem systemu gospodarczego Śląsk — Odra — Szczecin jest zagłębie śląsko-dąbrowskie. Podstawą jego istnienia są dwie dziedziny: górnictwo i hutnictwo. Górnictwo jest dzisiaj słusznie nazywane „wielkim przemysłem”, a węgiel — pieniądzem Polski. Aby ten pieniądz osiągnął realną wartość w obrotach z zagranicą, trzeba go jednak dostarczyć do portów — i tutaj wysuwa się znaczenie Odry jako wielkiej arterii komunikacyjnej.

Drugą podstawową dziedziną przemysłu górno-śląskiego jest hutnictwo. Potrzebujemy rudy ze Szwecji. Sprowadzamy ją morzem, a na Śląsk dowozić będziemy Odrą.

Wyjątkowo dogodna zbieżność potrzeb, o połowę obniża-

jąca koszt transportu. Barki, płynące ku morzu z węglem nie wracają puste, lecz zabierają potrzebną hutom śląskim rudę.

Odra nie przepływa wprawdzie przez Śląsk Górny, lecz jest z nim połączona kanałem Kłodnickim. Wykończony przed kilku zaledwie laty kanał o długości 40 km dostosowany jest do statków o najwyższym ładunku 750 ton. Łączy on Gliwice z Koźlem.

Port rzeczny, który przeładunkuje 4 miliony ton

Koźle jest najważniejszym portem nadodrzańskim i jednym z większych portów rzecznych w Europie środkowej. Jego zdolność przeładunkowa wynosi 4 miliony ton rocznie.

Od Koźla płyniemy już Odrą aż do jej ujścia. Odra z natury swej nie była rzeką spławną. Dopiero prace regulacyjne, dokonane w drugiej połowie ubiegłego stulecia uczyniły z niej dogodną arterię komunikacyjną. Dzięki systemowi licznych progów i zapór wodnych, Odra jest dzisiaj rzeką spławną na całej swej długości dla statków do 780 ton pojemności.

Węgiel wałbrzyski płynie Odrą do morza

Przepływamy przez większe porty w Opolu i Brzegu i wreszcie jesteśmy we Wrocławiu. Wrocławski port rzeczny należy do portów średniej wielkości, osiągając przed wojną cyfrę przeładunku rocznego 400 tysięcy ton. Ma jednak duże możliwości rozwojowe, przeła-

dowując produkty przemysłu dolno-śląskiego, drzewo z powiatów południowych, a wreszcie wysokowartościowy, koksujący węgiel wałbrzyski.

Na Dolnym Śląsku przepływa Odra przez Głogów, a następnie bieg jej przecina Ziemię Lubuską, posiadającą dwa większe porty rzeczne: w Słubicach i Kostrzynie (u ujścia Warty).

Całe dorzecze Odry w granicach Państwa Polskiego

Jest rzeczą godną uwagi, że Nysa Łużycka, na której opiera się dzisiejsza granica Polski jest ostatnim lewobrzeżnym dopływem Odry. Tak więc Polska posiada nie tylko samą rzekę, lecz całe dorzecze Odry, które wraz z dorzeczem Wisły stanowi trzon geopolityczny terytorium naszego państwa.

Nasza granica zachodnia nie przecina — wbrew pozorom — jednolitego terytorium geograficznego, natomiast włącza w całości do Polski obszar ciężący naturalnie ku Odrze.

Szczecin — port rzeczno-morski

I wreszcie jesteśmy w Szczecinie. Jest to typowy port rzeczno-morski. Znaczenie Odry i zapleczka śląskiego dla Szczecina najlepiej ilustruje fakt, że na 6 milionów ton przeładunku rocznego, połowa przypada na towary, które przybyły lub odchodzą Odrą. Stosunek ten oparty jest na cyfrach z przed wojny, kiedy obszar Wielkiego Śląska przedzielony był granicą. Wzrosłoby on jeszcze na korzyść transportu rzeczno-morskiego w obecnych warunkach, gdy całe zapleczko przemysłowe Szczecina znajduje się w granicach jednego państwa — Państwa Polskiego.

W wędrówce tej przebiegliśmy na całej długości szlak od Śląska do Bałtyku, poznając wzajemną zależność, jaka łączy śląski przemysł z wybrzeżem morskim. Silny i istotny jest nasz związek z morzem, a wszystko, co dotyczy portów i wybrzeża jest nam szczególnie bliskie.

T. Kowzan.

